

2020-11-11

Rapport med rekommendationer till MUCF om ansökningsprocess

Inledning

I januari 2020 påbörjades samtal mellan ungdomsrörelsen och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) om ansökningsprocessen för statsbidraget, med anledning av myndighetens beslut för statsbidragets fördelning under året. I februari möttes MUCF och barn- och ungdomsorganisationer, där en av slutsatserna var att starta en arbetsgrupp för att adressera förslag på hur ansökningsprocessen kan anpassas bättre efter ungdomsrörelsens villkor. Arbetsgrupperna kom igång i juli och sen dess har arbetsgruppen sammanträtt en gång i månaden. Syftet med denna rapport är att sammanställa rekommendationer från barn- och ungdomsorganisationer om hur MUCF:s ansökningsprocess kan utvecklas. Rekommendationerna är inte heltäckande och rapporten kan komma att uppdateras framöver i form av bilagor.

Denna rapport är framtagen av LSU – Sveriges ungdomsorganisationer, Equmenia, Junis, Ung Media och Ungå med Synnedsättning. Alla rekommendationer utgår ifrån vad vi bedömer är att möta civilsamhällets villkor och på sätt även statsbidragsförordningens syftesparagraf 3 §: *Syftet med bidraget är att stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället.*

Översikt

Rapporten består av 15 rekommendationer som kräver olika mängder av beslut, resurser och tid för genomförande. Dessa är:

- Rekommendation 1 – En rådgivande myndighet
- Rekommendation 2 - Handläggning
- Rekommendation 3 – Kommunikation
- Rekommendation 4 – Kunskap
- Rekommendation 5 - Långsiktighet och förutsägbarhet
- Rekommendation 6 – Barn i statistiken
- Rekommendation 7 - Tillgänglighet
- Rekommendation 8 - Ansökningsperiod och besked
- Rekommendation 9 – Vid anmärkningar och påpekanden
- Rekommendation 10 – Vid avslag
- Rekommendation 11 - Kontroll
- Rekommendation 12 – Ekonomi och revision

2020-11-11

- Rekommendation 13 - Likabehandling
- Rekommendation 14 - Erfarenhetsråd
- Rekommendation 15 - Arbetsgrupper

Rekommendation 1 - En rådgivande myndighet

Den främsta och övergripande rekommendationen är att MUCF blir en rådgivande myndighet som ger ett förebyggande stöd till ungdomsrörelsen. Det gäller generellt för MUCF:s uppdrag men särskilt i bidragsansökningar.

Ungdomsrörelsen vill ha hjälp i förväg istället för negativa besked i efterhand. Myndigheter som bland annat arbetar så är Skatteverket. MUCF har även fått ett uppdrag om kunskapsstöd till civilsamhället, som vi anser kan inkorporeras i handläggningen för att öka kunskapen kring hur organisationer kan möta kraven i bidragsansökningar. Idag är det många barn- och ungdomsorganisationer utanför bidragssystemet som inte klarar av att söka statsbidraget och organisationer inom bidragssystemet känner en ökad kontroll och administration. En rådgivande myndighet skulle ändra på det.

Att MUCF blir en rådgivande myndighet motsätter sig inte likabehandlingsprincipen. Snarare tvärtom. Det gör att alla organisationer genom handläggare får information de annars inte får nu och på så sätt samma form av stöd. Informationen och stödet behöver då vara etablerat och synkroniserat inom MUCF, så ungdomsrörelsen får samma rådgivning och myndigheten inte särbehandlar. Rekommendationerna som följer beskriver ytterligare hur en rådgivande myndighet bör fungera.

Rekommendation 2 - Handläggning

Handläggning är central för en rådgivande myndighet. Handläggningen behöver utgå ifrån en nära dialog över längre tid mellan handläggare och dennes specifika barn- och ungdomsorganisationer. Vi föreslår att handläggare har samma kategorier av barn- och ungdomsorganisationer och att alla organisationer har en handläggare. Exempel på kategorier är organisationer som samlar nationella minoriteter, organisationer för ungdomar med funktionsnedsättningar, partipolitiska ungdomsförbund och mer. Dessa kategorier ska MUCF redan ha och vi önskar att de tillämpas i vilka handläggare som ansvarar för vilka barn- och ungdomsorganisationer.

Vi ser att det är både till MUCF:s och ungdomsrörelsens intresse att vi kan ha en nära, öppen och tillitsfull dialog. För det behövs en vidareutvecklad handläggning. Vi förstår att det kan innebära behov av ökat förvaltningsanslag till MUCF. Det arbetar

2020-11-11

ungdomsrörelsen redan för. Till dess, hoppas vi att MUCF kan se över vad som är möjligt att revidera för att möjliggöra rekommendationen.

Rekommendation 3 - Kommunikation

Rekommendationen om kommunikation handlar om att MUCF behöver ge tydligare vägledning om vad som menas med kraven för att få statsbidrag, vilka direktiv som finns kopplat till de olika bidragsformerna och hur ansökan bör fyllas i. Hemsidan är en viktig kommunikationskanal som behöver vara tydlig med vilken information som är aktuell och vilken som ska uppdateras. Exempel på detta är revisionsmallen som ska uppdateras nu.

Rekommendationen handlar också om kommunikation mellan handläggare och ungdomsrörelse. Idag uppfattar barn- och ungdomsorganisationer att de inte får tillräckliga svar från handläggare vilket innebär att de behöver jaga dialog och ta reda på information själva genom att tillfråga andra barn- och ungdomsorganisationer. Det förekommer även att olika handläggare ger olika information till organisationer eller till samma organisation, exempelvis om en sådan viktig fråga om bidrag har beviljats eller inte. Handläggningen behöver vara harmoniserad i sin kommunikation så inte ungdomsrörelsen får olika budskap.

En tredje del av rekommendationen handlar om fortsatt dialog inför stora förändringar. Det ser vi att MUCF börjar genomföra nu och det välkomnar ungdomsrörelsen. Vi hoppas på att myndigheten förankrar och diskuterar med ungdomsrörelsen innan nya villkor, tolkningar och förhållningsätt implementeras. Exempel är kontroll, resultat- och effektmätning samt statsbidragets fördelningsnyckel. Varje liten förändring hos myndigheten ger en stor och oundviklig påverkan på ungdomsrörelsen.

Rekommendation 4 - Kunskap

MUCF:s omlokalisering till Växjö har gett positiva och negativa effekter. En stor nackdel som vi har identifierat är att det organisatoriska minnet har påverkats och erfarenheter har försvunnit. Den här rekommendationen handlar om att MUCF behöver återfå kunskapen om ungdomsrörelsens särart och villkor.

LSU och flera av landsrådets medlemsorganisationer ställer sig till förfogande för att kompetensutveckla myndigheten kring ungdomsrörelsen, de olika organisationsstrukturerna som finns, de olika frågorna vi organiserar oss för, vilka gemensamma nämnare vi har och hur vi skiljer oss åt, vilka krav som går att ställa på oss och mer. I ungdomsrörelsen finns hela världen och flera folkrörelser.

2020-11-11

Den ökade kunskapen skulle bidra med att MUCF:s rådgivning blir mer behovsanpassat. Exempel på en utmaning är att barnorganisationer har svårt att ställa samma krav på sina medlemmar som är barn, som ungdomsorganisationer kan ställa på sina medlemmar. Med kunskap om ungdomsrörelsens mångfald tror vi på att fler lösningar kan hittas.

Rekommendation 5 - Långsiktighet och förutsägbarhet

Vad gäller långsiktigheten, rekommenderar LSU att det bör finnas möjlighet att spara statsbidragsmedel över åren. Vi rekommenderar att statsstödet till barn- och ungdomsorganisationer blir ett tvåårigt stöd och att mottagarna delas upp i två grupper som alternerar mellan varje år. Det skulle möjliggöra en tryggare och stabilare folkrörelse för barn och ungdomar, både vad gäller verksamhet och arbetsgivarship.

Vad gäller förutsägbarhet, kopplar det till en del av rekommendation tre. Alla förändringar av tolkningen eller tillämpningar bör ske i dialog, informeras om och träda i kraft med god tid för ungdomsrörelsen. Just nu finns det små möjligheten för ett snabbt agerande för barn- och ungdomsorganisationer om det handlar om frågor som behöver gå till årsmöten. Risken för förlorade ekonomiska förutsättningar till organisering är alltså stor. Är det stora organisationsgenomgripande förändringar kan det dessutom vara beslut som kräver två ordinarie årsmöten. Enligt LSU:s medlemsundersökning är 65 procent beroende av statsbidraget.

Rekommendation 6 - Barn i statistik och regelverk

Vi rekommenderar att barn under sex år undantas från andelen bidragsgrundande medlemmar till bidragsansökningar. Att fler barn och ungdomar organiserar sig självständigt och fritt är en absolut nödvändighet för att barn och ungdomar ska få makt över sina liv och samhällsutvecklingen. Det är alltså verkställandet av det ungdomspolitiska målet. Just nu, kan organisationers ekonomi påverkas negativt om barn under sex år är medlemmar.

Vi identifierar också att begreppet barnorganisationer sällan står med i regelverk såsom ungdomsorganisationer gör. Vi rekommenderar att använda begreppet för att synliggöra barnorganisationer.

Rekommendation 7 - Tillgänglighet

Denna rekommendation behandlar tillgänglighet på två olika sätt. Det första sättet handlar om att information och program för ansökningar behöver vara tillgängliga och anpassade till personer med funktionsnedsättningar, olika språk och åldrar. Alla ska ha jämlika förutsättningar till engagemang.

2020-11-11

Det andra sättet gäller när information tillgänglighet blir en utmaning. I barn- och ungdomsorganisationer kan det uppkomma problem med GDPR när MUCF begär in vissa uppgifter. Ett exempel är om medlemsregister begärs in av MUCF från en religiös organisation. Då blir medlemsregistret en åsiktsregistrering för religiös tillhörighet. Vi rekommenderar därför MUCF att inte begära in medlemsregister, känslig eller integritetskränkande information. Om sådan information ändå behöver begäras in, måste organisationen få god tid i förväg så organisationer kan förbereda det.

Rekommendation 8 - Ansökningsperiod och besked

Vi rekommenderar MUCF att öppna upp ansökningsperioden tidigare men med ungefär samma tidsintervall som nu, för att barn- och ungdomsorganisationer ska få mer tid att genomföra kompletteringar om sådana kommer efter att ansökan har skickats in. Det är även viktigt att MUCF är tydliga kring när barn- och ungdomsorganisationer kan börja förbereda sina ansökningar, exempelvis om alla mallar är klara och dylikt. Detta tangerar rekommendation tre om kommunikation.

När barn- och ungdomsorganisationer behöver komplettera sina ansökningar behöver kompletteringstiden vara samma oavsett när besked om kompletteringen kommer. Den kompletteringstiden behöver också vara realistisk så organisationen hinner svara på frågorna. Vi rekommenderar att organisationer får besked om alla sina kompletteringar samtidigt istället för att de ska komma enskilt under handläggningstiden. Med helhet och tid kan organisationerna komplettera på ett bra sätt. Det är till allas intresse.

Vi rekommenderar att MUCF väljer lämpliga tidpunkter för när myndigheten skickar ut besked om beslut kring statsbidraget för att barn- och ungdomsorganisationer ska få handlingsutrymme. Just nu kommer beskedet i slutet av årsskiftet under ledighet.

Rekommendation 9 - Vid anmärkningar och påpekanden

Vi rekommenderar att MUCF:s generella förhållningssätt är att tänka på statsbidragsförordningens syftesparagraf som beskrivs i inledningen, och därför hellre fria än fälla. Vi anser det positivt att bidragssystemet har en funktion som innebär att organisationer kan få anmärkningar eller påpekanden, istället för avslag som alternativ. Det ger organisationer tid om de vill åtgärda vad som har anmärkts på eller påpekats.

När organisationer får anmärkningar och påpekanden, behöver myndigheten vara tydlig med hur de kan åtgärdas, vilka konsekvenser det innebär när beskedet

2020-11-11

kommer och vilka konsekvenser det innebär om anmärkningarna eller påpekandena inte åtgärdas.

Rekommendation 10 - Vid avslag

När det väl fattas beslut om avslag rekommenderar vi att det finns en övergångsperiod med dispens så barn- och ungdomsorganisationer kan rätta till det vi gjort fel enligt MUCF, för utan medel är det svårt att göra något överhuvudtaget. Denna rekommendation gäller organisationer som redan får statsbidrag och inte bryter emot demokrativillkoret. Statsbidraget för det året blir då villkorat med att genomföra åtgärder mot grunder som annars skulle ge avslag.

När avslagsbesked läggs är det viktigt att den ansökande organisationen får hela bilden av vad som föranledde avslaget. Just nu uppfattar barn- och ungdomsorganisationer att de får ett exempel på varför de får avslag men inte alla anledningar, vilket gör att det blir svårare för organisationen att möta kraven till nästa år.

Vid avslag eller villkorat bidrag, varav det senare är vad vi rekommenderar, bör en handlingsplan upprättas i nära dialog med handläggare. Handlingsplanen behöver innehålla åtgärder för alla brister som MUCF identifierar med slutmål om att en beviljad statsbidragsansökan blir mer realistisk. Viktigt att förtydliga är att det inte innebär ett löfte, utan MUCF gör en ny bedömning när det är aktuellt för en ny ansökan att skickas in. Det är organisationens egna ansvar att verkställa handlingsplanen men handläggare ska kunna ge rådgivning. Rådgivningen behöver vara specifik för just den organisationen men viktigt för myndigheten är att internt komma överens om hur handläggare kan ge rådgivning så likabehandlingsprincipen respekteras. Just nu är det på en alldeles för generell nivå som inte ger svar på frågor från ungdomsrörelsen.

Utöver detta, rekommenderar vi att MUCF för en dialog med SKR om att göra självständiga bedömningar. I organisationers bidragsansökningar till kommuner och regioner utgår beslutet ifrån om huruvida MUCF har beviljat samma organisation bidrag. Exempelvis om MUCF har beslutat om avslag för en organisation får samma organisation även avslag på regional nivå. Detta ökar risken för att organisationer helt tappar ekonomiskt stöd och lokala mötesplatser för engagemang går förlorat eftersom krav på nationell nivå inte uppfylls.

Rekommendation 11 - Kontroll

Vi rekommenderar att kontrollen av ungdomsrörelsen minskar. Barn- och ungdomsorganisationer utsätts för ett krympande demokratiskt utrymme genom

2020-11-11

bland annat ett misstänkliggörande. För oss är det viktigt att MUCF försvarar oss istället för att legitimera kritik genom ökad kontroll med motiveringen om att eventuella risker finns. Det kommer alltid att finnas krafter som inte vill att ungdomsrörelsen ska få statlig finansiering, eftersom vi är demokratibärare och röstbärare.

Den ökade kontrollen från MUCF är oproportionerlig och saknas förutsägbarhet. Ungdomsrörelsen är inte medvetna om vad som kommer att granskas och istället för att myndigheten själv besöker organisationerna får organisationerna mer administration att göra som de inte har planerat för eller fått göra tidigare år till samma ansökningar. Grundläggande för ungdomsrörelsen är att statsförvaltning respekterar civilsamhället och har en armlängds avstånd till oss. Det ser vi inte är fallet nu när barn och ungdomar behöver anpassa sin organisering till MUCF:s kontroll, så statsbidrag kan beviljas. Annars finns inte verksamheten längre.

Det är viktigt att inse att ungdomsrörelsen är högst beroende av statsbidraget så myndighetens kontraargument om att organisationer inte behöver söka statsbidrag, är ett argument som inte kan användas eftersom självständig verksamhet inte längre finns då. Statsbidragsförordningens syftesparagraf måste respekteras, om att stödja engagemang. Nu tvingas organisationer att formas efter en viss organisationsstruktur. Vi ser det som problematiskt, särskilt mot organisationer som samlar nationella minoriteter såsom Sáminuorra. Kontrollen och den organisatoriska strömlinjeformningen blir då ett demokratiskt övertramp och postkolonialt. Det är väldigt allvarligt.

När ökad kontroll genomförs, behöver barn- och ungdomsorganisationer veta varför och vad som motiverat det. Vi rekommenderar att MUCF i förväg informerar om vad som granskas och kontrolleras i en statsbidragsansökan. Det är särskilt viktigt om det är något utanför statsbidragsförordningens krav. Detta innebär att MUCF behöver landa i hur myndighetens praxis eller delar av den ska offentliggöras. Det är information som behöver tillgängliggöras för att barn- och ungdomsorganisationer ska ha en ärlig chans att inte hamna i en särskild granskning eller stickprovskontroll.

Vi välkomnar att MUCF lyfter samtal med barn- och ungdomsorganisationer om effekt- och resultatmätning, som är en form av granskning. Vi rekommenderar att ungdomsrörelsen är en del av framtagandet för hur effekt och resultat ska redovisas. För oss är det viktigt att den redovisningen inte innebär mer administration. Huvudansvaret ligger på MUCF som redovisar gentemot övrig statsförvaltning.

2020-11-11

Rekommendation 12 - Ekonomi och revision

I statsbidragsförordningen finns inga krav på organisationens ekonomi. Vi anser dock att ordning och reda är viktigt, för att ge trygghet i förvaltningen av statsbidrag. Samtidigt är det viktigt för oss att MUCF tydligt informerar om organisationens ekonomi kan ligga till grund för beslut om statsbidrag. Just nu är det inte tydligt, och vi rekommenderar att MUCF gör det tydligt. Nuvarande granskning av ekonomin är tillräcklig.

En utmaning som barn- och ungdomsorganisationer identifierar är att MUCF gör en revision på organisationens revision. Exempel är att en auktoriserad revisor och en verksamhetsrevisor inte ser några problem med MUCF gör det. Det avlegitimerar organisationens interna granskningsorgan som lyder direkt under medlemmarna. Det är ett problem. Vi rekommenderar MUCF att ta fram en praxis som inte motsätter sig revisorers uttalande.

Vi rekommenderar också MUCF att i allt arbete sträva efter att minska administrationen för ungdomsrörelsen. Just nu går mycket tid till administration. Det är tid som istället kan ligga på verksamhet och nå ut till fler barn och ungdomar.

Rekommendation 13 - Likabehandling

Ungdomsrörelsen har uppmärksammat att organisationer inom och utanför bidragssystemet behandlas olika. Exempel är att en relativt ny organisation såsom Djurskyddet Ungdom som inte har fått bidrag innan har stadgar som enligt MUCF inte uppfyller kravet om demokratisk uppbyggnad, behandlas olika i jämförelse med en organisation som har liknande uppbyggnad i stadgarna men har under år fått statsbidrag beviljat. Vi rekommenderar att MUCF bedömer likadant, och att det då aldrig får handla om att de organisationer inom bidragssystemet förlorar sina statsbidrag utan snarare att de organisationer utanför systemet som har liknande stadgar eller dylikt, beviljas statsbidrag. Det är viktigt med en konsekvent bedömning i positiv bemärkelse.

Vi rekommenderar att MUCF:s tolkning av demokratisk uppbyggnad innebär det som organisationens medlemmar har beslutat om. På så sätt blir uppbyggnaden demokratisk, eftersom det är medlemmarna som gör demokratin och kan ansvarsutkräva organisationen. I den andra arbetsgruppen om demokratisk uppbyggnad pågår dessa samtal. I grund och botten handlar det om vem som bestämmer över organisationen och vem som har företräde i att säga vad demokrati är för något. För oss är det våra medlemmar och civilsamhället. Vi vill ha en diversitet bland organisationer som ska kunna organisera sig på olika sätt. Det behövs en respekt för det och förståelse över historisk kontext. Att det finns ett

2020-11-11

domstolsbeslut ska inte påverka det. Politik ska stå högre, och domstolsbeslutet är i sig en cirkelargumentation som MUCF har drivit och nu hänvisar till för praxis. Om myndigheten vill bedöma annorlunda är det möjligt, men vi ser nu att viljan saknas.

Rekommendation 14 - Erfarenhetsråd

Vi rekommenderar att MUCF instiftar ett erfarenhetsråd. Erfarenhetsrådet skulle primärt bestå av civilsamhällesorganisationer, myndighetsföreträdare från MUCF och eventuellt andra myndigheter. Erfarenhetsrådet ska ge rådgivning i statsbidragsfrågor. Rådgivningen ska behandla stora övergripande frågor som är aktuella under årets ansökningsprocess men aldrig enskilda fall. Erfarenhetsrådet ska vara ett komplement till insynsråd.

Rekommendation 15 - Arbetsgrupper

Vi välkomnar MUCF:s bedömning om att ha kvar de två arbetsgrupperna som finns nu, kring ansökningsprocess och demokratisk uppbyggnad. De nuvarande arbetsgrupperna sammanträder av MUCF vid behov eller om LSU önskar att arbetsgruppen sammanträder.

Slutligen, rekommenderar vi att MUCF tar fram en arbetsgrupp bestående av primärt barn- och ungdomsorganisationer som särskilt arbetar med effekt- och resultatmätning.

Avslutning

Ungdomsrörelsen tror på att dessa 15 rekommendationer skulle stärka MUCF och ungdomsrörelsen. Det skulle främja en central del av civilsamhället och i längden stärka vår demokrati. Vi hoppas att myndigheten tar emot rekommendationerna med öppenhet, vilja till genomförande och fortsatt dialog som utgår ifrån samverkansprinciperna.